

Waar zouden taalveranderingen precies beginnen? Een overpeinzing naar aanleiding van een uitspraak van een spelend meisje.

JOOP VAN DER HORST

Illustratie: Frank Dam

Staandend schommelen

Hoe begint taalverandering?

Mijn dochter was drie, hooguit vier, en we waren met vakantie. Er was daar een schommel. Thuis hadden we geen schommel, dus er viel veel te ontdekken. Eerst voorzichtig op het plankje gezet en een zacht duwtje. Maar al gauw ging het hoger. Na een uur kwam ze binnenstormen: “Joop, ik kan het nu ook staandend!”

Territorium

Dat *staandend* is me bijgebleven. Ik kijk nu via Google of ook anderen weleens ‘staandend’ zeggen. Dat blijkt inderdaad het geval. Een van de eerste treffers, met excuus, is: “staandend gebeft worden”. Ook: “staandend plassen is je territorium afbakenen”. Nog een paar voorbeelden:

- Een meisje rijdt staandend achterop de fiets van een jongen door de drukke straten van het uitgaansgebied van Osaka.

- (...) zowel zittend als staandend.
- Een tweede gitaarknop kun je aan de achterkant van je gitaar bevestigen om zo comfortabel staandend en zittend je gitaarspel te spelen.

Er zijn heel wat treffers. Toch weet ik niet of *staandend* ooit het klassieke *staand* zal gaan vervangen. Ik denk eigenlijk van niet. Waarschijnlijk is het maatschappelijke verzet tegen *staandend* te groot voor algemene acceptatie. Het zal waarschijnlijk blijven steken in het stadium van de af en toe voorkomende taalfout. We weten dat iedere taalverandering haar carrière begint als taalfout. Technisch gesproken hebben we hier een beginnende taalverandering die het vermoedelijk niet haalt. Niets bijzonders; iedere taal krioelt van zulke tot mislukken gedoemde beginnetjes.

Het specifieke geval van *staandend* is niet zo interessant, maar je kunt er wel aan zien hoe taalveranderingen beginnen. Dat is in de taalwetenschap een